

Nr. 24.

PROGRAMMA SACRUM,

^{2 v o}
ACADEMIÆ FRIDERICIANÆ
PRO-RECTOR ET CANCEL-
LARIUS,

IOANNES PETRUS
A LUDEWIG,

SEREN. AC POTENT. BORUSSIÆ REGIS
CONSILIARIUS INTIMUS AC REGIMINIS MAG-
DEB. JURIUM AC HISTORIARUM PROFESSOR OR-
DIN. ET TOPARCHA BENDORFII, PREZÆ ET GAT-
TERS STADII, RELIQVÆ,

UNA CUM.

DIRECTORE ET PROFESSO-
RIBUS RELIQVIS,
CIVIBUS ACADEMICIS
DIGNAM FESTI

NATIVITATIS CHRISTI
CELEBRATIONEM,

ET SPECIATIM

PIAM SCALÆ JACOBÆÆ MEDITATIONEM,
QVM HUMANISSIME COMMENDAT.

HALÆ MAGDEB.

LITTERIS IOH. CHRISTIANI HENDELII, Acad. Typogr.

PROGRAMMA SACRUM
AC DIUINE RERIGVNA
PRO-REGIUS-CANCIER
TARIS
IOANNES PETRUS
ALDUS MAG
SERVATORES PONTIFICIAE REGIE
CONSTITUTUS DILEXIT HONORIS ET PROGENITI MAG
PREDICATORUM HISTORIÆ PROCLIVIS PROGRESSOR OR
DINTO LOVACHENI TRES ET GAT
TERRENS
DIRECCTORIUS HISTORICO
RUM RHODA
CIVILIS ET ALPHAVICIS
NATIVITATIS CHRISTI
CITERRATIONE
PRIMAE MIGRATIONE
GAVINIANA CONVENTUS
MAGISTER MIGRATIONE
FESTA IOH CHRISTIAN HENDRIK VZEL TADDEI

Sanctorum Patriarcharum facta & fa-
ta maxima ex parte fuisse typica, & rerum
sacrarum, in primis ad Christologiam perti-
nentium, repräsentationem habuisse, inter
alios etiam comprobat vita Iacobi. In qua
uti memoratu digna sunt omnia: sic in-
primis curatiorem considerationem meretur *vista
scale nocturna*, dormienti exhibita, & a Moše capite Ge-
neos XXVIII. hoc descripta modo: Jacobus a patre
suo Isaaco ad Labanum, avunculum suum, religiosi ma-
trimonii causa e Palæstina in Mesopotamiam ablega-
tus, statim ad iter se accinxit. Ad tractum vero urbis
& agri Lus, in confinio tribuum Benjamin & Ephraim
situm, DEI ductu delatus, & nocte opinione sua cele-
rius oppressus, locum, quem in eo serius occupaverat,
elegit cubile; durum quidem; at placidissimum tamen,
pro sua animi, in provida D EI cura ac gratia recum-
bentis, *avtæxæcæ*. Quæ quo major erat, eo magis vel
durissimum lapidem capiti suppositum in molle para-
bat cervical. Cum post preces, quas procul dubio ad
DEum, solus cum solo versatus, direxit, placide obdor-
mivisset; en! per somnium divinitus immisum ipsi
objicitur species admiranda, admirandi mysteri ima-
ginem exhibens. Videt enim tantæ longitudinis
scalam, quæ, ante ipsum e terra erecta, summitate sua

cœlum attingit, cœlum cum terra hac ratione con-
jungens. Quod vero admirationem auget, sunt san-
cti angeli, qui certatim per scalam istam descendunt &
adscendunt, ipso angelorum Domino, JEHOVAH, in
ejus capite consistente, editoque oraculo gratiæ ple-
nissimo consopitum sic alloquente: *Ego sum Iehovah,*
DEus Abrahami, patris, seu avi tui, & DEus Isaaci: terram,
super qua recubas, tibi dabo, & semini tuo. Et semen tuum
erit instar pulveris terra, & multitudine erumpes occasum
& ortum, nec non septentrionem & meridiem versus, & be-
nedictio obtinget in te ac in semine tuo omnibus gentibus ter-
re! n. r. 2. Quibus visu & auditu, quem sancta habe-
bat imaginatio, sic perceptis, vir DEI somno solitus
præsentiam DEI plane singularem in illo loco agno-
scit, eumque augusto domus DEI & porte cœli patentis
nomine insignit, erectoque, & typico unctionis ritu
consecrato, monumento, quale extemporalis opera e
lapideo illo cervicali & reliquo lapidum congestorum
cūmulo paraverat, pium DEO ductori ac præsidi vo-
tum nuncupat, idque duplex: unum de loco post fe-
licem redditum a DEO concessum ad divinum cultum
destinando; alterum de decimis, in usum sacrorum,
ex omnibus bonis a DEO donatis debita cum eucha-
ristia solvendis.

Sensem scalæ mysticum si consideremus, eum hic
multo fœcundiorem deprehendimus, quam qui uno
respectu possit evolvi. Non est dubium, Jacobo pro-
xime præsentatam fuisse providentiam DEI, ipsum,
in itinere hoc iras fratris Esavi effugientem, & ope
humana destitutum, benignissime ducturi & reductu-
ri. Hoc enim continent ac promittunt ultima hæc
allegati oraculi verba: *Ecce ego tecum: Ego custodiā te,*
quocunque perrexeris, & reducam te ad terram banc: nam non
dere-

dere linquam te, donec efficerem, que elocutus sum tibi. Cui
rei sic significatae ipsius signi analogia haud inconci-
ne respondebat. Etenim DEus, in fastigio scalæ con-
sistens, se summum exhibuit hujus universi rectorem,
qui rebus omnibus præsideat, & omnia ad nutum su-
um per varias vias modosque, tanquam scalæ gradus,
quam sapientissime gubernet. Et uti scala coelum cum
terra conjugebat: ita indicatum fuit, alma DEI
providentia res humanas, non obstante cœli & ter-
ræ distantia, tanquam proximas & conjunctissimas,
curari; & quidem adhibito angelorum λειτουργικὸν mi-
nisterio, ad soleritissimam divinorum imperatorum
executionem, in primis apud fideles DEI servos filios-
que, destinato. Hebr. I, 19. Psalm. CLII, 20. 21.

Quandoquidem vero divina providentia, quæ cir-
cagenus humanum, & quam maxime specialis illa, quæ
circa credentes versatur, fidei gratia, cum humano ge-
nere in Christo inito, innititur; istius exhibitum fuisse
emblema, eo minus dubitari potest, quo evidentiora
hujus rei indicia exstant. Nam non solum totius o-
raculi, a DEO scalæ præside, prolati, nervus ac centrum
est in confirmata, quæ jam Abraham & Iacob data
fuerat, promissione de Messia nascituro, divinamque
gratiā in omnes gentes quam amplissime diffusuro:
sed ipse etiam Messias adhuc ἀναρχος scalæ præsidet &
Jacobum Φιλανθρώπων compellat, ipse de se ipso locu-
tus. Id quod quemadmodum ex integra theophania-
rum serie, quæ patriarchis obvenit, & Messia quæ
maxime propria est, haud obscure constat: sic ex eo
etiam manifestum est, quod hic ipse JEHOVA, qui
Jacobum exhibita scalæ figura in Mesopotamiam du-
xerat, resque ejus omnes supra votum ejus secunda-
verat, ipsum in Palæstinam, posteris ejus promissam,

reducturus, & ipsi per visionem nocturnam adparens
Gen. XXXI, 3.ii. seqq. vocatur ANGELUS DEI: quod
nomen Messiae esse, res ipsa indicat, & e locis V. T.
plurimis aliis est notissimum. *Ego sum*, inquit hic
ANGELUS DEI, *Deus ille Bethelis, ubi unxisti statuam,*
ubi rovisti mibi votum: nunc surge, exi e regione hac & redi
in regionem cognitionis tuae. Huc accedit ipsa ipsius Sal-
vatoris nostri evocatio interpretatio, quam apud Joannem c. I, 52. haec ad Nathanaelem dicta verba habent:
*Amen, amen dico vobis: ab hoc tempore videbitis cœlum aper-
tum & angelos DEI descendentes, & discendentes super filium
hominis.* Ubi quemadmodum ad visionem Jacobi
respici, non est dubium: sic inde simul liquet, ea
mysterium de Messia, ejusque evocatio & redemptio-
nis opere, fuisse adumbratum. Exhibit vero scala
haec diversa in mysterio Christi evocatio momenta, uti
sunt:

1. *Cœli & terre*, seu DEI & humani generis, *conjunctio
in Christo.* Quemadmodum enim scala una atque
eadem inter cœlum & terram media illi con-
junxit: ita Christus DEum inter ac homines sic est
medius, ut, divinam ac humanam habens naturam,
secundum utramque ipse sit *mediator*. I.
Tim. II, 5.

2. *Diversi gradus descensus & ascensus*, uti in scala con-
spicui; sic in diverso Christi statu exhibiti Io. III, 13.
XVI, 28. Phil. II, 6. seqq. ubi ratione exinanitionis in-
fimus fuit in sepultura, qua scala haec *in osculum* ter-
ram singulari modo contigit; respectu exaltatio-
nis supremus in gloriofa ad dextram DEI confessio-
ne, ascensionem proxime infecuta.

3. *Cœli apertura*, uti in scalæ summitate *tutissimæ con-
specta*; ita in Christo, tanquam *patentissima cœli por-
ta*,

ta, sensu evangelico implera. In Christo enim p-
-tefactum habemus aditum ad Patrem: ad Patrem,
qui e cœlo aperto super filium suum, in ejus bapti-
fimo, hoc edebat oraculum, gratia plenissimum: *Hic
est filius meus dilectus, in quo acquiesco.* Matth. III, 17. conf.
c. XVII, 5. 2. Pet. I, 17. Unde amplissimi gratiæ per i-
ipsum partæ thesauri ad nos demittuntur. Jo. I, 16.

4. *Via ad apertum cœlum* per Christum explanata & pa-
rentissima. Unde Christus ipsa via ad Patrem vocatur,
Hebr. X, 20. 22. & sic semet ipsum vocat Io. XIV, 6. via
per vivam fidem ita ineunda, ut, animo magis ma-
gisqué sursum evesto, subinde arctius cum DEO
conjugamur, eique conformiores reddamur. 9363

5. *Beatum angelorum consortium* a Christo, angelorum
Domino, humano generi restitutum. Ut enim san-
cti angeli, Christi caussa, in descensu adscensuque,
~~inveniuntur~~ tali, fuere frequentissimi Jo. I, 52. ut
pote quos Salvator in nativitate, tentatione gravio-
re, per passionibus, & in ipsa resurrectione & ad-
scensione, ad gloriosum suum ministerium habuit
paratissimos, eosdem etiam in illustri ad judicium
extremum adventu satellites quasi a latere suo ha-
biturus: ita fideles inde hoc habent beneficii, ut
admirabili angelorum custodia ac præsidio beentur,
& aliquando *irāyyēlō* sint futuri. Luc. XX, 36.

Ecce! VOBIS, CIVES OMNIUM ORDINUM
FLORENTISSIMI, materiam, meditationi vestræ sa-
cræ, per hasce ferias, nati SALVATORIS memoriae
sacras, a nobis paratam, & addendam illi materiæ,
quam sermones præconum ecclesiasticorum publici
subministrabunt, & quam in sacris pandectis ipsi ha-
betis copiosissimam. Vita nostra omnis mera est pe-
regratio, itineri Jacobæ similis. Meta proposita est

una

una omnibus, æternitas, ad quam nos ultima rerum
nostrarum linea, mors, opinione nostra celerius intro-
mittit. Et ad hanc non tendimus, nedum pertingi-
mus, recte, nisi tendamus sursum, mente, instar scalae
Jacobææ, ad cœlestia sincere & avide erecta. Non
autem hic mentis nostræ adscensus recte se habet,
nisi a descensu filii DEI, ad salutiferam ~~evocatio~~ & ad
redemptionis opus factò, dirigatur. Hic enim descen-
sus nobis eas gratiae divinae divinorumque chari-
smatum opes, e cœlo demissas, adfert ac confert, qui-
bus quo magis sumus illustrati, eo promptius ad DE-
um subvehimur. Quare dies hosce festos ita collo-
cate, ut meditatio vestra, piis precibus debite condita
promotaque, sit sancta, & continua mentis vestrae ad
DEum adscensio. Percommode illi incident in ipsam
hujus anni clausulam. Quae quando bona est, bo-
num erit atque faustum novi, qui instat, anni initium,
cum integro ejus decursu. Esto itaque ea optima,
inter alia etiam in sincera nostri exploratione, qua
conscientiae integritate, aut labe, jam ad finem de-
currrens annus transactus sit, consumenda. Ecce! ego
sum tecum, te custoditus, quorsum iureris, cetera; ultima
erant verba oraculi divini Jacobo dati. Certe nobis
nihil esse potest salutarius & magis necessarium, quam
si DEum habeamus nobiscum, fidissimum nostri custo-
dem, viarumque nostrarum praesidem ac ducem per
omnem vitam, & proxime per instantem annum. Ha-
bebimus vero quam certissime, si, Jacobi fidem ac
pietatem gnaviter aemulati, fidenter & fideliter, seu cum
fiducia & sanctimonia, uti fert genuina evangelii & le-
gis applicatio, coram facie ejus omnipraesenti am-
bulemus. Halae Magdeb. P. P. in ipsis feriis
natalitiis. A.O.R. MDCCXXVII.

• o •

Ja 1586

ULB Halle
001 508 687

3

VDN8

St

VDN7

PROGRAM
 ACADEMI
 PRO-RECT
 L
 IOANN
 ALU
 SEREN. AC POTE
 CONSILIARIUS IN
 DEB. JURIUM AC HIS
 DIN. ET TOPARCHA
 TERS
 DIRECTOR
 RIBUS
 CIVIBUS
 DIG
 NATIVITA
 CELEB
 ET
 PIAM SCALÆ JACO
 QVAM HUM
 HAL
 LITTERIS IOH. CHRIST

Farbkarte #13

Blue	Cyan	Green	Yellow	Red	Magenta	White	3/Color	Black	B.I.G.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Centimetres
 inches
 1
 2
 3
 4
 5
 6
 7
 8
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40

EGIS
MAG.
R OR.
T.

TI

EM,

ogr.